

บทคัดย่อ

229464

ในกระบวนการแปรรูปมะพร้าวในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัสดุเหลือทิ้งหลายชนิดเกิดขึ้นและยังมีการใช้ประโยชน์ไม่เต็มที่ เช่น ขุยมะพร้าว น้ำมะพร้าว และน้ำทิ้งจากการผลิตน้ำมันมะพร้าวบริสุทธิ์ แนวทางหนึ่งของการใช้ประโยชน์วัสดุเหลือทิ้งเหล่านี้คือ การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตน้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยหมักจากวัสดุเหลือทิ้งเหล่านี้ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตน้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยหมักจากวัสดุเหลือทิ้งในกระบวนการแปรรูปมะพร้าวสู่เกษตรกรชาวสวนมะพร้าว และผู้ประกอบการอาชีพแปรรูปมะพร้าว ในพื้นที่อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2) สร้างความตระหนักของปัญหา ความเข้าใจและความต้องการนำเทคโนโลยีไปปรับใช้ และ (3) การสร้างกลุ่มหรือชุมชนนาร่องการผลิตน้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยหมักในระดับชุมชน

การดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน เริ่มจากการสร้างความตระหนักของปัญหา และความเข้าใจต่อแนวทางการใช้ประโยชน์วัสดุเหลือทิ้งจากการแปรรูปมะพร้าวสำหรับการผลิตน้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยหมัก พบว่า มีผู้สนใจเข้าร่วมอบรม จำนวน 45 คน (จากเป้าหมาย 30 คน) ประกอบด้วยเกษตรกรชาวสวนมะพร้าว ผู้รวบรวมมะพร้าว ผู้ประกอบการอาชีพแปรรูปมะพร้าว และแรงงานแปรรูปมะพร้าว โดยร้อยละ 97 ของจำนวนผู้เข้าร่วมอบรมทั้งหมด มีความสนใจที่จะนำเทคโนโลยีไปปรับใช้ในพื้นที่ จากการติดตามผลการอบรม พบว่า ร้อยละ 7 ของจำนวนผู้เข้าร่วมอบรมทั้งหมด ได้มีการนำเทคโนโลยีไปปรับใช้จริง ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อ การนำเทคโนโลยีไปปรับใช้หรือผลิตของผู้เข้าร่วมอบรม คือ การขาดผู้นำ การขาดแคลนแรงงาน ไม่มีเวลา ปัญหาด้านวัตถุดิบ และการขาดเงินทุน เป็นต้น จึงมีชุมชนที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นชุมชนนาร่องสำหรับการผลิตน้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยหมักในพื้นที่ 1 ชุมชน คือ *กลุ่มผลิตน้ำมันมะพร้าวบริสุทธิ์แสงอรุณ* ตำบลแสงอรุณ อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สำหรับการดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการผลิตน้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยหมักร่วมกับชุมชนนาร่อง พบว่า สมาชิกของชุมชนนาร่อง จำนวน 16 คน ประกอบด้วย สมาชิกกลุ่มผลิตน้ำมันมะพร้าวบริสุทธิ์แสงอรุณ และเกษตรกรชาวสวนมะพร้าว ในการดำเนินการผลิตน้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยหมักจากวัสดุเหลือทิ้งจากการแปรรูปมะพร้าวร่วมกับชุมชนเป้าหมายนั้น สูตรที่ใช้ในการผลิตน้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยหมัก ประกอบด้วย (1) สูตรที่คณะวิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยใช้ขุยมะพร้าวและน้ำทิ้งจากการผลิตน้ำมันมะพร้าวบริสุทธิ์ เป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตปุ๋ยหมัก และใช้น้ำทิ้งจากการผลิตน้ำมันมะพร้าวบริสุทธิ์เป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตน้ำหมักชีวภาพ และ (2) สูตรที่ได้ปรับใช้วัตถุดิบที่เป็นของเหลือทิ้งในพื้นที่ เช่น กากมะพร้าว เศษเห็ดฟาง และทางมะพร้าว เป็นต้น โดยตลอดการถ่ายทอดเทคโนโลยีสามารถผลิตน้ำหมักชีวภาพ ปริมาตรรวม 200 ลิตร และ ปุ๋ยหมัก 3 ตัน ทั้งนี้ น้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยหมักที่ผลิตได้จัดสรรให้เกษตรกรผู้เข้าร่วมอบรมนำไปทดลองใช้กับพืชที่ปลูกในพื้นที่

ปัญหาและอุปสรรคที่พบในระหว่างการทำงาน ได้แก่ ปัญหาด้านแรงงาน วัตถุดิบ เงินทุน และเวลา จากการประชุมหารือและวางแผนร่วมกับชุมชนนาร่องถึงแนวทางการแก้ไขและการดำเนินงาน คือ การรวมกลุ่มกันในลักษณะของสหกรณ์ การแต่งตั้งคณะทำงาน และการกำหนดบทบาทหน้าที่ รวมทั้งการระดมทุน เพื่อใช้ในการบริหารจัดการกิจกรรมและการประชุมหารือกันอย่างต่อเนื่อง (ทุกเดือน) พร้อมทั้งมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของชุมชนนาร่องทั้งในด้านการผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ ด้านกำลังการผลิต ด้านคุณภาพ และการนำไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งด้านการบริหารจัดการกลุ่มต่อไป

คำสำคัญ การถ่ายทอดเทคโนโลยี, น้ำหมักชีวภาพ, ปุ๋ยหมัก, ขุย มะพร้าว, น้ำมะพร้าว และน้ำทิ้งจากการผลิตน้ำมันมะพร้าวบริสุทธิ์